

10. Poradenská intervence v profesním poradenství

Dagmar Svobodová

10. Poradenská intervence v profesním poradenství

- 10.1 Předmět poradenské intervence v profesním poradenství
- 10.2 Jedinečné intervenční situace klientů
- 10.3 Eklektická konstrukce úkolově orientovaného a empaticky orientovaného poradenského přístupu

Ritbook (1997) konstatuje, že současné poradenské služby nabízejí poradenskou intervenci tak, aby klienti byli schopni plánovat a řídit vlastní profesní kariéru samostatně a kompetentně. S odkazem na samostatné a kompetentní řízení profesní kariéry lze poradcům doporučit uplatňovat poradenskou intervenci.

Page a Wosket (1994) rozlišují tři typy poradenské intervence:

Prvním typem je poradenská intervence *přinášející katarzi*, která pomáhá klientovi se vyrovnat s pocity méněcennosti a uvolňovat napětí.

Druhým typem poradenské intervence je *katalytická intervence*, která pomáhá poradenskému procesu v reflexi a řešení obtížných situací klienta prostřednictvím jeho sebe-učení.

Třetím typem poradenské intervence je *podporující intervence*, která pozitivně hodnotí a potvrzuje klady práce klienta.

Z hlediska efektivity k principům poradenské intervence řadí Svoboda (1992) *objektivitu, standardizaci, reliabilitu a validitu.*

- Poradenská intervence je *objektivní* tehdy, jsou-li podmínky k poradenské intervenci pro všechny její klienty stejné.
- Poradenská intervence je *standardizovaná*, jsou-li stanoveny její normy k prověření účinnosti jejich jednotlivých částí, jednotné instrukce a způsob její administrace. Termínu *standardizace* se ve poradenské intervenci používá v užším slova smyslu k stanovení jejich norem ve smyslu *normalizace*. Normalizací rozumíme možnost srovnání individuálních výsledků poradenské intervence s normami, které lze získat vyšetřením reprezentativního souboru klientů (respondentů).
- *Reliabilita* poradenské intervence označuje spolehlivost, se kterou je poradenská intervence vykonávána a vyhodnocována. Jedná se o přesnost vyhodnocení jejich účinků podle řešeného problému klienta. Reliabilita je v poradenské intervenci chápána z hlediska stability v čase, ekvivalenci a vnitřní konsistenci.
- *Validita* poradenské intervence vypovídá o její praktické užitečnosti a uvádí, zda poradenská intervence skutečně řeší problém klienta, který je akutní. Empirická (praktická) validita udává pravděpodobnost shody mezi výsledkem poradenské intervence na jedné straně a diagnózou klienta na druhé straně. Paralelní (souběžná) validita udává, nakolik poradenská intervence zjišťuje aktuální stav problému klienta. Predikční (prognostická) validita je pravděpodobnost shody mezi výsledkem poradenské intervence a chováním klienta po určitém časovém odstupu. Pojmová (teoretická, konstrukční) validita určuje, které vlastnosti a proměnné poradenská intervence zkoumá a vyjadřuje stupeň shody mezi jejími výsledky a jejími implikacemi do poradenské práce s klienty.

'ientů

Jedinečné intervenční situace klientů jsou dány konstelací vnějších a vnitřních činitelů ovlivněné dopady vztahů. Kontext z hlediska zájmů a volba specifických postojů nebo odpovídajícího chování.

Thomasův teorém: je-li situace lidmi definována jako reálná, pak je reálná ve svých důsledcích, behavioristická (situační analýza) = studium lidských reakcí na jedinečné situace

Reakce na situaci (podnět). Bez ohledu na situaci na objektivitu situace se klienti chovají podle toho, jak situaci rozumějí, resp. jak jedinečnou situaci definují.

Sociální konstrukce reality

Specifikum sociální reality spočívá v tom, že je průnikem objektivních daností se subjektivními interpretacemi a definicemi klienta.

Collins konstatuje, že změní-li se situace, může se změnit i chování, které se situací souvisí.

Neznámé, nejasné a nepřehledné situace = absence pravidel = vyvolávají stavy sociální anomie.

Význam situační podmíněnosti lidského chování je vyjádřen v konceptu *indexikality*, který zavedli *etnometodologové*.

POLLARD STREET E2

10.3 Eklektická konstrukce úkolově orientovaného a empaticky orientovaného poradenského přístupu

Základem eklektické konstrukce poradenských přístupů v profesním poradenství je metodický koncept *úkolově orientovaného poradenského přístupu*.

- Metodický koncept *úkolově orientovaného poradenského přístupu* splňuje požadavky *eklektického modelu systematické selekce* v pojetí Epsteinové.
- Tento fakt lze zdůvodnit skutečností, že *úkolově orientovaný poradenský přístup* v poradenské práci s klienty reflektuje širší sociální podmínky jedinečné intervenční situace klienta.

V uvedené souvislosti se zabývá řešením problémů klientů v širších sociálních souvislostech.

Lze konstatovat, že metodický koncept *úkolově* orientovaného poradenského přístupu na rozdíl od *empaticky* orientovaného pracuje jak s vnitřními, tak vnějšími faktory sociální situace.

Vnitřní a vnější faktory jsou nutné k obnovení a udržení celkové životní rovnováhy klienta.

- *Úkolově* orientovaný poradenský přístup klade důraz nejen na identitu klienta a vnímání vlastních problémových situací, ale také na vhodnost reakcí klientů.
- Model systematické selekce metodických konceptů *úkolově* orientovaného s *empaticky* orientovaným poradenským přístupem v poradenské práci s klienty umožňuje podchytit metodické tendence *terapeutizace* poradenské práce s nimi.

Terapeutizace poradenské práce redukuje intervenční situaci na stav osobnosti klienta a integruje ho do metodického konceptu *úkolově* orientovaného poradenského přístupu, aniž narušuje jeho konsistentní rámec.

Eklektický model systematické selekce metodických konceptů *úkolově* orientovaného poradenského přístupu a *empaticky* orientovaného poradenského přístupu identifikuje v podstatě metodiku poradenské práce s klienty.

- Metodiku poradenské práce s klienty nabízí jak metodický koncept *úkolově* orientovaného poradenského přístupu, tak metodický koncept *empaticky* orientovaného poradenského přístupu.
- Z daného hlediska je zde pojetí poradenské práce chápáno jako metodika poradenské intervence při řešení jedinečných intervenčních situací klientů.

